

MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Pribinova 2, 812 72 Bratislava

**Akčný plán
Iniciatívy pre otvorené vládnutie
v Slovenskej republike
na roky 2014 – 2015**

Bratislava 2014

Obsah

Úvod.....	3
1. Otvorené informácie.....	6
1.1. Portál otvorených dát – data.gov.sk.....	6
1.2. Webová aplikácia pre európske štrukturálne a investičné fondy, Finančný mechanizmus EHP, Nórsky finančný mechanizmus, Švajčiarsky finančný mechanizmus a dotačné schémy zo štátneho rozpočtu SR.....	8
2. Otvorené vzdelávanie.....	11
2.1 Otvorené vzdelávacie zdroje.....	11
2.2 Otvorený prístup k výsledkom vedy a výskumu.....	14
3. Vláda otvorená pre dialóg.....	18
3.1. Verejné politiky.....	18
3.2. Elektronická hromadná žiadosť.....	20
4. Otvorená justícia.....	21
5. Spätná väzba a pokračovanie.....	23

Úvod

Slovenská republika (ďalej len „SR“) sa v septembri 2011 zapojila do medzinárodnej iniciatívy Partnerstvo pre otvorené vládnutie (ďalej len „Partnerstvo“), ktoré so svojimi 65 členskými krajinami patrí v súčasnosti k najrýchlejšie rastúcim medzinárodným iniciatívam na svete.

SR prijala prvé záväzky v rámci programu Iniciatíva pre otvorené vládnutie vo februári 2012 v uznesení vlády SR č. 50 z 22. februára 2012. Tieto záväzky boli potvrdené na Výročnej konferencii Partnerstva v Brazílii v marci 2012. Pristúpením k Partnerstvu ukázala SR schopnosť a vôľu venovať sa témam ako je transparentnosť, participácia a otvorená verejná správa.

Prvý cyklus Iniciatívy pre otvorené vládnutie trval v rokoch 2012 - 2013. Jeho finálnou úlohou bolo vypracovať hodnotiacu správu plnenia úloh akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2012 – 2013. Hodnotiaci proces z pohľadu vlády SR zahrňoval zber informácií od rezortov štátnej správy ako aj konzultácie s občanmi aktívnymi v oblasti otvoreného vládnutia. Hodnotiaca správa¹ bola pripravená Úradom splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a následne na to bola prijatá Partnerstvom. Partnerstvo nechalo prostredníctvom nezávislého hodnotiaceho mechanizmu vypracovať aj nezávislú hodnotiacu správu².

Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie v SR na roky 2014 - 2015 (ďalej len „akčný plán 2014 – 2015“) vypracoval Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti. Vznikal za pomoci konzultácií širokého spektra organizácií, ktoré boli zahrnuté do procesu dialógu a mali možnosť vyjadriť sa k jeho obsahu.

Navrhovaný akčný plán 2014 – 2015 si opäť kladie za cieľ navrhnúť konkrétne kroky, ktoré je potrebné uskutočniť na to, aby sa SR naďalej nachádzala medzi medzinárodnou elitou v otvorenosti vládnutia, v efektívnom nakladaní s informáciami financovanými z verejných zdrojov a v boji proti korupcii. Napriek skutočnosti, že nie všetky prijaté záväzky v prvom období boli naplnené, urobilo sa vo viacerých oblastiach mnoho významných krokov. Navrhujeme preto popri vytváraní nových záväzkov pokračovať v plnení starých. Hlavným adresátom akčného plánu 2014 – 2015 sú orgány štátnej správy.

Po ukončení implementačného cyklu akčného plánu 2014 – 2015 sa opäť uskutoční hodnotiaci proces, ktorého výstupom bude hodnotiaca správa Iniciatívy pre otvorené vládnutie v SR na roky 2014 - 2015 z pohľadu vlády, ktorá bude opäť doplnená nezávislou hodnotiacou správou od nezávislých expertov.

¹ Hodnotiacu správu za SR nájdete na stránke <http://www.otvorenavlada.gov.sk/navrh-hodnotiacej-spravy-iniciativy-pre-otvorene-vladnutie-v-slovenskej-republike/>.

² Nezávislú hodnotiacu správu za SR nájdete na stránke http://www.otvorenavlada.gov.sk/data/files/4720_slovakia_ogp_2012-2013_final.pdf.

Kľúčové aktivity, ktoré sa doteraz podarilo dosiahnuť v oblasti otvoreného vládnutia

Od roku 2012 boli aktivity vlády SR vo vzťahu k Partnerstvu zamerané na tri oblasti: zverejňovanie dát štátnej správy, podporu dialógu vo vzťahu k občanom a zvyšovanie transparentnosti.

V Programovom vyhlásení vlády SR z mája 2012 sa vláda odvoláva na časť Iniciatívy pre otvorené vládnutie, keď deklaruje: „Vláda bude zvyšovať štandard transparentnosti verejnej správy a verejnej využiteľnosti informácií, ktoré má verejná správa, napríklad rozširovaním funkčnosti verejne dostupných databáz, akými je Katastrálny portál, Obchodný register, Centrálny register zmlúv. Vláda bude intenzívne využívať portál otvorených informácií data.gov.sk, aby sa uľahčilo využívanie informácií verejnosťou“.³

V rámci Iniciatívy pre otvorené vládnutie v SR bol zriadený **Portál otvorených dát** - www.data.gov.sk. Agenda otvorených dát sa tak zviditeľnila a jednotlivé rezorty štátnej správy začali zverejňovať informácie v otvorenom formáte. Ku koncu roka 2013 bolo na portáli otvorených dát zverejnených viac ako 200 datasetov štátnej správy. Okrem iného sa v tejto oblasti prijali aj štandardy pre otvorené dáta, ktoré boli súčasťou výnosu o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy ISVS č. 312/2010 Z. z. a následne sa stali súčasťou výnosu č. 55/2014 Z. z. v gescii Ministerstva financií SR.

V oblasti zverejňovania informácií je Úradom vlády SR prevádzkovaný Centrálny register zmlúv⁴. Na Úrade vlády SR bol takisto vytvorený Centrálny register projektov⁵ financovaných formou návratnej a nenávratnej finančnej pomoci z verejných prostriedkov (uznesenie vlády SR č. 689/2011). Tlakom na transparentnosť fungovania verejných inštitúcií zverejnené informácie zabezpečujú úsporu verejných financií. Z dát zverejnených štátom vytvárajú mimovládne neziskové organizácie nové, kvalitné, medzinárodne oceňované aplikácie, ako napr. www.otvorenesudy.sk, www.znasichdani.sk.

Čo sa týka **zapojenia aktérov a spolupráce štátnej správy s neziskovým sektorom**, je podľa Programového vyhlásenia vlády SR jedným z hlavných cieľov „podporiť aktívny dialóg s občianskou spoločnosťou a so zástupcami z neziskového sektora, vrátane jeho viaczdrojového financovania a individuálneho darcovstva, ako aj rozvoj dobrovoľníctva“⁶. Proces tvorby, implementácie a hodnotenia predchádzajúceho akčného plánu zahŕňal viacerých aktérov a dá sa označiť za inkluzívny a participatívny.

V oblasti **otvorenosti pre dialóg** vznikol návrh participatívnej tvorby troch vybraných verejných politík v spolupráci rezortov (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo životného prostredia SR a Ministerstvo zahraničných vecí a európskych

³ Programové vyhlásenie vlády SR je dostupné na stránke http://www.vlada.gov.sk/data/files/2008_programove-vyhlasenie-vlady.pdf.

⁴ Centrálny register zmlúv je dostupný na stránke www.crz.gov.sk.

⁵ Centrálny register projektov je dostupný na stránke www.crp.gov.sk.

⁶ Programové vyhlásenie vlády SR je dostupné na stránke http://www.vlada.gov.sk/data/files/2008_programove-vyhlasenie-vlady.pdf.

záležitostí SR) so širokou odbornou verejnosťou a Úradom splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti. Na základe vyhodnotenia skúseností pri tvorbe týchto pilotných politík boli vypracované **pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík**. V tejto oblasti sa tiež vláda SR vo svojom Programovom vyhlásení zaviazala vypracovať „Stratégiu rozvoja kultúry pre roky 2014 – 2020. Jej obsah sa bude tvoriť v širokom dialógu ako program celospoločensky akceptovateľný a stane sa základom štátnej kultúrnej politiky a postupných systémových zmien v oblasti kultúry“.⁷

Na základe uznesenia vlády SR č. 50/2012 a č. 137/2013 Slovensko v oblasti zvyšovania transparentnosti a **znižovania korupcie a ochrany jej oznamovateľov** prijalo zákon o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Nepriamy vplyv mala Iniciatíva pre otvorené vládnutie aj na vznik **Bratislavského participatívneho rozpočtu**.

⁷ Ibid.

1. Otvorené informácie

1.1. Portál otvorených dát – data.gov.sk

Zavedenie a spustenie portálu otvorených dát v SR www.data.gov.sk patrí medzi najväčšie úspechy, ktoré sa podarilo dosiahnuť v rámci akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2012 – 2013 (ďalej len „akčný plán 2012 – 2013“). Pri dodržaní filozofie otvorených informácií, kde orgány verejnej správy aktívne zverejňujú všetky informácie týkajúce sa výkonu verejnej správy, ktorých zverejnenie nie je zákonne alebo inak obmedzené, je veľmi dôležité, aby tento trend pokračoval aj naďalej a bol rozšírený aj na príspevkové a rozpočtové organizácie rezortov a tiež na orgány samosprávy.

Filozofia otvoreného vládnutia sa dnes začína odzrkadľovať v zmene prístupu orgánov verejnej správy k informáciám, ktoré vlastnia. Celosvetovo sa nastoľuje trend proaktívneho zverejňovania informácií spojených s výkonom verejnej moci bez toho, aby o tieto informácie občania explicitne žiadali. Na európskej pôde je táto zmena vyjadrená v smernici Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/98/ES zo 17. novembra 2003 o opakovanom použití informácií verejného sektora a v jej novelizácii smernicou č. 2013/37/EU. Na Slovensku sa filozofia otvorených informácií zakladá na dodržiavaní zákona 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.

Je potrebné tiež zabezpečiť prístupnosť zverejňovaných dokumentov pre osoby so zdravotným postihnutím a ďalšie skupiny osôb znevýhodnených obmedzeným prístupom k informáciám z hľadiska ich možnosti prijímať informácie v súlade s výnosom Ministerstva financií SR č. 55/2014 Z. z. o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy v znení neskorších predpisov⁸.

Na základe akčného plánu 2012 - 2013 bol inštitúciami štátnej správy vypracovaný zoznam datasetov štátnej správy⁹, ktoré sa štátna správa zaviazala zverejniť. Kvôli doterajšej nejasnosti konceptu otvorených dát a rozdrobenosti zodpovedností nie je možné považovať tento zoznam za konečný a úplný. Ďalším krokom v tejto oblasti je preto zverejniť aktualizovaný zoznam datasetov štátnej správy, ktorý bude zohľadňovať prijaté štandardy a následne na to vypracovať harmonogram ich zverejňovania. Predpokladá sa, že zoznam bude nadväzovať na existujúce datasety a bude rozšírený o dáta rozpočtových a príspevkových organizácií ministerstiev, ktoré neboli zahrnuté v prvom akčnom pláne 2012 - 2013, avšak často poskytujú nemenej cenné dáta ako datasety samotných ministerstiev.

⁸ Výnos je dostupný na stránke <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2014-55>.

⁹ Zoznam je dostupný na <http://www.otvorenavlada.gov.sk/datasety-statnej-spravy/>.

Úloha č. 1

Vypracovať aktualizovaný zoznam všetkých datasetov orgánov uvedených ako zodpovedných vrátane rozpočtových a príspevkových organizácií v ich pôsobnosti spolu s plánom ich postupného zverejňovania na portáli otvorených dát.

Zodpovední: ministri, predsedníčka Úradu geodézie, kartografie a katastra SR, predsedníčka Štatistického úradu SR, predsedníčka Úradu pre verejné obstarávanie

Termín: 28. február 2015

Úloha č. 2

Na základe plánu zverejňovania zverejňovať datasety na portáli otvorených dát

Zodpovední: ministri, predsedníčka Úradu geodézie, kartografie a katastra SR, predsedníčka Štatistického úradu SR, predsedníčka Úradu pre verejné obstarávanie

Termín: 31. december 2015

Z praxe zverejňovania otvorených dát sa ukazuje, že nie všetky datasety majú pre občanov rovnakú dôležitosť – niektoré datasety sa dajú označiť za kľúčové, pretože z týchto dát je možné čerpať informácie, ktoré sú využiteľné viacerými spôsobmi a vo viacerých aplikáciách. Nie je ambíciou označiť niektoré datasety za nepotrebné. Naopak, cieľom je získať informácie o dopyte občanov po konkrétnych datasetoch s najširšou využiteľnosťou a 50 najžiadanejších z nich následne prioritne zverejniť v otvorenom formáte v čo najbližšom časovom horizonte.

Úloha č. 3

Vykonať prieskum dopytu verejnosti po najžiadanejších datasetoch a o výsledkoch prieskumu informovať ministrov a vedúcich ostatných ústredných orgánov štátnej správy

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 28. február 2015

Úloha č. 4

Na základe vyhodnotenia dopytu verejnosti po najžiadanejších datasetoch prednostne zverejniť príslušné datasety na portáli otvorených dát

Zodpovední: ministri, predsedníčka Úradu geodézie, kartografie a katastra SR, predsedníčka Štatistického úradu SR, predsedníčka Úradu pre verejné obstarávanie

Termín: 30. jún 2015

Úlohy súvisiace so sprístupnením a využívaním otvorených dát majú prierezový, nadrezortný charakter. Rovnako podpora týchto procesov je v gescii viacerých ústredných orgánov štátnej správy: vybudovanie centrálnej platformy a nástrojov na prácu s otvorenými údajmi zabezpečuje Úrad vlády SR v rámci prebiehajúceho projektu Elektronické služby Úradu vlády Slovenskej republiky - eDemokracia a otvorená vláda, za tvorbu štandardov pre otvorené údaje a celkovú koncepciu informatizácie spoločnosti zodpovedá Ministerstvo financií SR¹⁰,

¹⁰ Zákon 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a výnos Ministerstva financií SR č. 55/2014 Z. z. o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy.

gestorom platnej legislatívy súvisiacej so sprístupňovaním údajov¹¹ je Ministerstvo spravodlivosti SR a napokon viaceré konkrétne úlohy súvisiace so sprístupňovaním otvorených údajov boli a sú obsiahnuté v akčných plánoch Iniciatívy pre otvorené vládnutie. Je preto potrebné zaistiť koordináciu postupu všetkých dotknutých subjektov a určiť spoločné ciele a nástroje, pomocou ktorých budú realizované. Za týmto účelom je vhodné vytvoriť jednotnú stratégiu sprístupnenia a používania otvorených dát verejnej správy SR.

Úloha č. 5

Vypracovať stratégiu sprístupnenia a používania otvorených dát verejnej správy

Zodpovedný: vedúci Úradu vlády SR

Termín: 31. január 2015

1.2. Webová aplikácia pre európske štrukturálne a investičné fondy, Finančný mechanizmus EHP, Nórsky finančný mechanizmus, Švajčiarsky finančný mechanizmus a dotačné schémy zo štátneho rozpočtu SR

Webová aplikácia nadväzuje na proces jej vytvorenia, ktorý bol definovaný v akčnom pláne 2012 – 2013 a v úlohe C.16 uznesenia vlády SR č. 50 z roku 2012 „spustiť portál o aktuálnom využívaní štrukturálnych fondov, Finančnom mechanizme EHP, Nórskom finančnom mechanizme, Švajčiarskom finančnom mechanizme a ďalších rezortných dotačných schém“. Úrad vlády SR vyvíja webovú aplikáciu, financovanú prostredníctvom operačného programu Informatizácia spoločnosti v projekte Elektronické služby Úradu vlády Slovenskej republiky - eDemokracia a otvorená vláda.

Cieľom webovej aplikácie je poskytovať informácie o všetkých projektoch, ktoré sú financované z európskych štrukturálnych a investičných fondov, Finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu a Švajčiarskeho finančného mechanizmu využívaných v podmienkach SR a dotačných schém zo štátneho rozpočtu SR.

Rozsah publikovaných informácií bude zahŕňať minimálne tieto údaje:

- označenie programu, príp. dotačnej schémy,
- označenie neúspešných žiadateľov o verejné zdroje,
- označenie prijímateľov verejných zdrojov,
- zmluvné podmienky vrátane príloh,
- spôsobu použitia financií.

Nevyhnutnou podmienkou pre úspešné fungovanie webovej aplikácie je kvalita primárnych zdrojov. Požadované informácie o európskych štrukturálnych a investičných fondoch budú získavané z informačného systému ITMS, informácie o Finančnom mechanizme EHP, Nórskom finančnom mechanizme, Švajčiarskom finančnom mechanizme a ďalších rezortných

¹¹ Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.

dotačných schémach budú získavané viacerými spôsobmi.¹² Prepojenie zverejňovania datasetov v otvorenom formáte s kompletnými a správnymi údajmi zo strany orgánov štátnej správy zabezpečí dôveryhodnosť aplikácie a zvýši jej návštevnosť.

Úloha č. 6

V rozsahu dostupných informácií zverejniť dáta o využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov, Finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu, Švajčiarskeho finančného mechanizmu a dotačných schém zo štátneho rozpočtu SR za rok 2015 na webovej aplikácii a aj na portáli otvorených dát. Rezorty, ktoré nemajú vytvorené vlastné technické podmienky na napĺňanie dát o dotáciách, budú tieto informácie poskytovať až po vytvorení webového rozhrania pripravovanej aplikácie.

Zodpovední: ministri, vedúci Úradu vlády SR

Termín: 31. október 2015

Sprievodným krokom popri spustení webovej aplikácie bude verejná kampaň zameraná na zviditeľnenie tejto aktivity, ktorá bude informovať o výhodách stránky.

Úloha č. 7

Uskutočniť verejnú kampaň na propagáciu webovej aplikácie pre európske štrukturálne a investičné fondy, Finančný mechanizmus EHP, Nórsky finančný mechanizmus, Švajčiarsky finančný mechanizmus a dotačné schémy zo štátneho rozpočtu SR

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. december 2015

Nasledujúcim krokom po spustení webovej aplikácie bude vyhodnotenie jej fungovania, na začiatku hlavne vyhodnotenie kvantitatívnych ukazovateľov (množstva zverejnených informácií), ako aj jej prístupnosť¹³. Pozornosť bude upriamená aj na hodnotenie kvalitatívnych parametrov, ako napr. počet podnetov na opravu nesprávnych údajov, počet návštev aplikácie, prístupnosť aplikácie, atď. Vyhodnotenie fungovania webovej aplikácie umožní pripraviť návrhy na zefektívnenie fungovania aplikácie formou rozšírenia obsahu zverejňovaných dát a na rozšírenie funkcionalít.

Úloha č. 8

Uskutočniť vyhodnotenie fungovania webovej aplikácie pre európske štrukturálne a investičné fondy, Finančný mechanizmus EHP, Nórsky finančný mechanizmus, Švajčiarsky finančný mechanizmus a ďalšie dotačné schémy zo štátneho rozpočtu SR

¹² Zadávanie údajov o dotáciách bude umožnené viacerými spôsobmi podľa toho, ako sú jednotlivé rezorty pripravené poskytovať dáta. Okrem možnosti priameho prepojenia jednotlivých informačných systémov verejnej správy alebo prostredníctvom importu z ďalších dátových zdrojov (napr. formou XLS súborov) bude možné informácie zadávať aj prostredníctvom webového rozhrania pripravovanej aplikácie MDS (Modul Dotačné Schémy). Po prihlásení sa do systému MDS oprávnený používateľ vytvorí nový záznam v preddefinovanom formulári, ktorý obsahuje základné informácie o danej dotačnej schéme. Používateľ jednoduchým spôsobom (selektovaním z menu) vyplní údaje o poskytovateľovi dotácie, ďalej prijímateľovi dotácie (pomocou IČO), prípadne ich došpecifikuje (pokiaľ sa nepodarí daný subjekt nájsť). Následne doplní dáta o samotnom projekte. Tlačidlom "Uložiť" sa informácie uložia do centrálného dátového úložiska.

¹³ Podľa výnosu Ministerstva financií SR č. 55/2014 Z. z. o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s vedúcim Úradu vlády SR a podpredsedom vlády SR pre investície

Termín: 31. december 2015

2. Otvorené vzdelávanie

Na oblasť otvorených dát nadväzuje oblasť otvoreného vzdelávania. Kým pri otvorených dátach sa pracuje prevažne s údajmi v databázach a informačných systémoch, vo vzdelávacom procese učitelia a študenti využívajú učebnice a rôzne iné materiály, ktoré sú dostupné vo forme dokumentov, multimédií a podobne. Keďže ide o samostatnú problematiku, ktorú legislatíva k otvoreným dátam (Open Data) nepokrýva, je vhodné sa jej venovať samostatne.

Pri vzdelávaní, vo výskume a vývoji sa používajú a vytvárajú vzdelávacie materiály, štúdie, odborné knižné publikácie a podobne. Tieto sú často zverejnené tak, že prístup k niektorým plným textom je zložitý aj pre odborníkov z akademickej sféry, o širokej verejnosti ani nehovoriac. Licencie, ale aj technologické zabezpečenie uloženia výsledkov vedy a výskumu vytvárajú bariéru, ktorú je potrebné odstrániť. Pri koordinovanom postupe a odstránení prekážok zhora prostredníctvom legislatívy a technickej koordinácie je možné dosiahnuť silný efekt.

2.1 Otvorené vzdelávacie zdroje

UNESCO v Parížskej deklarácii¹⁴ hneď v prvom riadku pripomína, že právo na vzdelanie je základným ľudským právom. Toto odzrkadľuje aj Ústava Slovenskej republiky v článku 42, ktorá garantuje bezplatné primárne a sekundárne vzdelanie a podľa schopností občana a možností spoločnosti aj vysokoškolské vzdelanie.

Vznik vzdelávacích materiálov vo verejných inštitúciách je v prevažnej miere financovaný z verejných zdrojov a mali by byť preto spätne dostupné verejnosti pre opakované použitie, a to aj za iným účelom ako pôvodne vznikli, podobne ako je to pri otvorených dátach. Autorský zákon¹⁵ v §28 síce už dnes umožňuje bezodplatné použitie diela na vyučovacie účely, ale jedine „v škole“. Obmedzuje sa na budovu a neplatí nielenže u študentov doma, vo firmách, ale dokonca ani na internátoch či v iných školských zariadeniach. Vysokoškolské skriptá a ďalšie voľne licencované vzdelávacie materiály by sa ale mohli použiť aj v programoch celoživotného vzdelávania (mimo škôl), pri profesijnom rozvoji v rôznych povolaniach (v komerčnej sfére), ako aj pre ľubovoľnú potrebu individuálnych záujemcov.

Spôsob, akým sa ľudia formálne aj neformálne vzdelávajú, sa postupne rozširuje a mení: v školách aj mimo nich sa stávajú bežné tablety, smartfóny a ďalšie mobilné zariadenia. Prakticky všetky vzdelávacie zdroje (aj tie, ktoré sú napokon vytlačené na papieri) dnes vznikajú elektronicky, potenciálni študenti ich môžu používať elektronicky, ale to sa často

¹⁴http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/Events/Paris%20OER%20Declaration_01.pdf

¹⁵ Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom v znení neskorších predpisov.

nedeje. Dôvodom je elektronická nedostupnosť, ale aj autorské práva. Trvalým riešením by bola reforma systému duševného vlastníctva. V súčasnosti je ale možné dosiahnuť mnohé z efektov aj pri použití **otvorených verejných licencií**. Aby sa dielo dalo považovať za otvorené, podľa Open Knowledge Foundation by malo spĺňať viacero zásad¹⁶. **Princípy sú podobné pre všetky typy otvorených znalostí (Open Knowledge), kde spadajú otvorené dáta, ale aj otvorené vzdelávacie zdroje**. Odporúča sa použiť medzinárodne rešpektovanú licenciu, ktorá dáva široké práva používateľom a zrozumiteľne ich vysvetľuje. Vhodným príkladom je „**Creative Commons uvedenie autora**“, ktorá sa už na Slovensku používa¹⁷. Táto forma licencie Creative Commons umožňuje distribúciu licencovaného diela (šírenie, zdieľanie prostredníctvom akéhokoľvek média v akomkoľvek formáte), jeho adaptovanie (remix, úpravy a rozširovanie) vrátane publikovania adaptovaného diela, a to pre akýkoľvek účel, komerčný aj nekomerčný. Týmto spĺňa nároky na otvorenosť aj podľa definície UNESCO aj podľa definície Hewlett Foundation, ktorá patrí medzi najväčšie nadácie v USA a zároveň je aktívnym podporovateľom otvorených vzdelávacích zdrojov.

Podobne ako pri otvorených dátach sa pre **otvorené vzdelávacie zdroje** požaduje zrušenie maxima obmedzení spôsobov ich použitia. UNESCO definuje otvorené vzdelávacie zdroje ako “vyučovacie, vzdelávacie a výskumné materiály na akomkoľvek médiu, digitálnom alebo inom, ktoré sú vo verejnej doméne alebo boli uvoľnené pod licenciou, ktorá povoľuje **bezplatný prístup, použitie, adaptáciu a redistribúciu** ostatnými so žiadnymi alebo obmedzenými reštrikciami”. Hewlett Foundation definuje otvorené vzdelávacie zdroje ako „zdroje na vyučovanie, štúdium a výskum, ktoré sú uvoľnené do verejnej domény alebo boli zverejnené pod licenciou, ktorá povoľuje ich voľné použitie aj zmenu charakteru ich použitia. Medzi otvorené vzdelávacie zdroje patria plné kurzy, materiály ku kurzom, moduly, učebnice, videá, testy, softvér a akékoľvek ďalšie nástroje, materiály alebo techniky, ktoré sa používajú na podporu prístupu k znalostiam.“¹⁸ Vzdelávacie zdroje sú teda definované široko: patria tu najmä učebnice, ale aj mnohé iné typy materiálov, ktoré sa využívajú vo vyučovacom procese, vrátane elektronických (softvér, digitálny obsah na vzdelávacích portáloch a pod.).

Keďže slovenská legislatíva nepozná pojem Otvorené vzdelávacie zdroje, pre účely tohto akčného plánu budeme, vychádzajúc z odporúčaní UNESCO aj Hewlett Foundation, pod pojmom otvorené vzdelávacie zdroje používať vlastnú definíciu - požadujeme, aby mali otvorenú licenciu, dávali právo k prístupu, adaptácii a opakovanému publikovaniu, boli nediskriminačné (práva sú dostupné všetkým a všade) a neobmedzovali spôsob použitia na špecifické použitie a formu (napr. komerčným spôsobom)¹⁹. Keď budeme hovoriť o „otvorených“ zdrojoch, mali by spĺňať tieto parametre. Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie hovorí na viacerých miestach o licencií „Creative Commons uvedenie autora“: táto spĺňa všetky spomenuté požiadavky na otvorenosť. Sú aj iné licencie z rodiny Creative

¹⁶ Vid' www.opendefinition.org.

¹⁷ Tzv. verejná licencie upravuje Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom v znení neskorších predpisov, §49 a.

¹⁸ Vid' <http://www.hewlett.org/programs/education/open-educational-resources>.

¹⁹ Vid' https://wiki.creativecommons.org/What_is_OER%3F.

Commons, napr. „Creative Commons uvedenie autora – bez odvodeného obsahu“, tieto však obmedzujú niektoré práva, a preto nespĺňajú požiadavky na otvorenosť definované vyššie.

Široko definované práva umožňujú ekonomickú efektívnosť a inováciu: pedagógovia (hlavne na vyšších stupňoch vzdelávania) môžu vytvoriť čítanku z dostupných textov, "zostrihať" príliš rozsiahle pasáže, urobiť "remix" materiálu alebo bez ďalších bariér, ktoré predstavuje vybavovanie povolení, preložiť do slovenčiny a použiť text či video, ktoré vzniklo inde. Výsledky môžu voľne redistribuovať študentom (či už digitálne alebo vytlačené na papieri).

Slovenský portál eAktovka.sk rieši elektronickú dostupnosť učebníc, čo je správny prvý krok. Treba zabezpečiť, aby nové učebnice, skriptá aj ďalšie vzdelávacie materiály spĺňali pravidlá otvorenosti a podporila sa ich tvorba. Iniciatívu Otváranie systémov vzdelávania podporila aj podpredsedníčkou EK Neelie Kroes pre digitálnu agendu²⁰.

Želaným výsledkom otvorenia vzdelávacích materiálov je **nielen ekonomická efektívnosť**, ktorá je sama o sebe dôležitým argumentom, ale aj **nová kvalita vzdelávania**, ktorá kráča s dobou a je vhodná pre 21. storočie.

Úloha č. 9

Zmapovať existujúce elektronicky dostupné vzdelávacie zdroje na MŠVVaŠ SR a jeho priamo riadených organizáciách a identifikovať, ktoré je možné zverejniť pod otvorenou licenciou „Creative Commons uvedenie autora“.

Zodpovedný: minister školstva, vedy, výskumu a športu

Termín: 31. máj 2015

Úloha č. 10

Zmapovať existujúce repozitáre na MŠVVaŠ SR a jeho priamo riadených organizáciách. Definovať, aké vlastnosti by mal spĺňať centrálny repozitár pre ukladanie otvorených vzdelávacích zdrojov. Určiť, ktoré z existujúcich repozitárov je možné použiť pre publikovanie otvorených vzdelávacích zdrojov, vrátane odhadovaných potrebných úprav a predpokladaných finančných dopadov.

Zodpovedný: minister školstva, vedy, výskumu a športu

Termín: 31. máj 2015

Ukazuje sa, že súčasný proces obstarávania vzdelávacích zdrojov nedáva obstarávateľom dostatočnú flexibilitu na to, aby ich uvoľnili pod otvorenou licenciou. Proces je preto potrebné prehodnotiť a upraviť. Taktiež vzhľadom na to, že problematika zabezpečenia vzdelávacích zdrojov sa dotýka aj otázok autorského práva a verejného obstarávania, je vhodná súčinnosť Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR s Ministerstvom kultúry SR (autorský zákon) a Úradom pre verejné obstarávanie (verejné obstarávanie).

²⁰ Vid' <http://www.openeducationeuropa.eu/>.

Úloha č. 11

Analyzovať proces obstarávania vzdelávacích zdrojov v primárnom a sekundárnom vzdelávaní a identifikovať možné prekážky ich zverejnenia pod otvorenou licenciou „Creative Commons uvedenie autora“.

Zodpovední: minister školstva, vedy, výskumu a športu v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom vnútra, ministrom zdravotníctva, ministrom kultúry a predsedníčkou Úradu pre verejné obstarávanie

Termín: 31. máj 2015

Úloha č. 12

Navrhnuť nový proces obstarávania učebníc a ďalších vzdelávacích zdrojov v primárnom a sekundárnom vzdelávaní, v ktorom bude možné zabezpečiť zverejnenie obstarávaných vzdelávacích zdrojov pod otvorenou licenciou „Creative Commons uvedenie autora“.

Zodpovední: minister školstva, vedy, výskumu a športu v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom vnútra, ministrom zdravotníctva, ministrom kultúry a predsedníčkou Úradu pre verejné obstarávanie

Termín: 31. august 2015

Úloha č. 13

Pilotne overiť proces obstarávania vzdelávacích zdrojov vrátane ich zverejnenia pod otvorenou licenciou „Creative Commons uvedenie autora“.

Zodpovedný: minister školstva, vedy, výskumu a športu

Termín: 31. december 2015

Úloha č. 14

Navrhnuť opatrenia a ich realizáciu na zvyšovanie povedomia učiteľov a ostatných pedagogických zamestnancov o otvorených vzdelávacích zdrojoch.

Zodpovedný: minister školstva, vedy, výskumu a športu

Termín: 30. september 2015

Úloha č. 15

Zapojiť sa do multilaterálnych snáh v Európe aj mimo nej, ktoré podporujú tvorbu, skvalitňovanie, zdieľanie a opakované použitie otvorených vzdelávacích zdrojov.

Zodpovedný: minister školstva, vedy, výskumu a športu

Termín: 30. novembra 2015

2.2 Otvorený prístup k výsledkom vedy a výskumu

Rýchly bezbariérový prístup k výsledkom vedy a výskumu má **potenciál transformovať spoločnosť**: od zrýchlenia hľadania liekov na ťažké choroby, cez podporu vzniku nových inovatívnych produktov a služieb až po efektívnejšie fungovanie štátu. Zjednodušenie prístupu k článkom a údajom, ktoré boli financované (či už úplne alebo čiastočne) z verejných zdrojov, prináša **úžitok všetkým**: vzdelávaciemu systému, obchodným spoločnostiam, ale

aj širokej verejnosti. Opäť platí, že ak bola aktivita financovaná z verejných zdrojov, aj jej výstupy by mali byť prístupné verejne. Toto je v línii, ktorú presadzuje aj Európska komisia v rámci programu Horizont 2020²¹ a v súlade s odporúčaniami Európskej komisie zo 17. júla 2012 o prístupe a uchovaní vedeckých informácií^{22 23}. K tomuto by sa mala pripojiť aj národná politika.

Publikovanie výsledkov vedeckých bádání pomáha výskumu aj mimo tradičných inštitúcií a k prelomovým objavom, ktoré majú potenciál transformovať spoločnosť: ako modelový príklad môže slúžiť Jack Andraka²⁴, ktorý vo svojich 16-tich rokoch vyvinul test na rakovinu pankreasu, ktorý je 26-tisíc násobne lacnejší, 168-krát rýchlejší a 400-krát presnejší ako súčasný test²⁵. K materiálom na výskum sa dostal vďaka otvorenej databáze článkov PubMed Central. Súčasný stav pri šírení vedeckých poznatkov a problémy, ktoré z neho pramenia, je ťažké obhájiť. Stovky inštitúcií v Európe síce iniciujú zmenu zdola, no **pre systémové riešenie je vhodnejší prístup zhora**. Plánovaná národná stratégia zavedenia otvoreného prístupu k výsledkom vedeckého bádání, široko uplatnená a naviazaná na ciele Európskej komisie, pomôže dosiahnuť želané výsledky^{26 27} rýchlejšie a efektívnejšie.

Otvorené publikovanie by sa malo týkať výsledkov neutajeného výskumu, financovaného alebo spolufinancovaného z verejných zdrojov (či už priamo alebo nepriamo, napr. prostredníctvom zamestnaneckého pomeru). Publikácie sa kategorizujú podľa Vyhlášky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 456/2012 Z. z. o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti v znení neskorších predpisov, príloha 4. Odporúča sa použiť štandardné formáty a licenciu „Creative Commons uvedenie autora“ v najnovšej verzii. Texty by mali byť uložené v určenom verejnom on-line repozitári okamžite po prijatí na publikovanie a verejne dostupné hneď, najneskôr však do 6 mesiacov v oblasti vedy, technológií a lekárskeho výskumu, resp. 12 mesiacov v humanitných a spoločenských vedách. Ak sú publikácie uverejnené inde, v určenom repozitári by mala byť uložená ich kópia pre dlhodobé uchovanie.

V medzinárodnej komunikácii sa využíva termín „Open Access“, používame ho v preklade ako „otvorený prístup“ (k výsledkom vedy a výskumu).

²¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a rady EÚ č. 1291/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje program Horizont 2020 -- rámcový program pre výskum a inováciu (2014-2020).

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/legal_basis/fp/h2020-eu-establact_sk.pdf.

²² Vedecké údaje: otvoreným prístupom k výsledkom výskumu sa posilní inovačná schopnosť Európy (júl 2012), http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-790_sk.htm.

²³ Odporúčanie Komisie z 17. júla 2012 o prístupe k vedeckým informáciám a ich uchovaní (júl 2012), http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/recommendation-access-and-preservation-scientific-information_en.pdf.

²⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Jack_Andraka.

²⁵ <http://www.righttoresearch.org/blog/open-access-empowers-16-year-old-to-create-breakth.shtml>.

²⁶ Otvorený prístup k výskumným publikáciám začína prevažovať (august 2013), http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-786_sk.htm.

²⁷ Verejná konzultácia na tému Veda 2.0 (júl 2014) -- http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-761_sk.htm.

Úloha č. 16

Zmapovať existujúce repozitáre na inštitúciách v pôsobnosti MŠVVaŠ SR a jeho priamo riadených organizáciách a určiť, aké vlastnosti by mal spĺňať centrálny repozitár pre ukladanie výstupov vedy a výskumu (publikácie, dáta). Následne určiť, ktoré z existujúcich repozitárov je možné použiť pre publikovanie výstupov vedy a výskumu, vrátane odhadovaných potrebných úprav a predpokladaných finančných dopadov.

Zodpovedný: minister školstva, vedy, výskumu a športu

Termín: 31. máj 2015

Primárnu zodpovednosť pri vytváraní stratégie zavedenia otvoreného prístupu nesie MŠVVaŠ SR, do komunikácie však vstupujú aj ďalšie rezorty, ktoré zastrešujú vysokoškolské vzdelávanie, resp. v ktorých sa realizuje vedecké bádanie. Ministerstvo kultúry a Úrad pre verejné obstarávanie poskytnú súčinnosť pri konzultácii legislatívnych požiadaviek (autorské právo a verejné obstarávanie).

Úloha č. 17

V súčinnosti s dotknutými inštitúciami identifikovať možné prekážky plného nasadenia otvoreného prístupu k výsledkom vedy a výskumu (Open Access), napr. exkluzívne zmluvy autorov s vydavateľmi, grantovými schémami a pod.

Zodpovední: minister školstva, vedy, výskumu a športu v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom vnútra, ministrom zdravotníctva, ministrom obrany, ministrom kultúry a predsedníčkou Úradu pre verejné obstarávanie

Termín: 31. máj 2015

Úloha č. 18

Predložiť na rokovanie vlády analýzu zavedenia povinnosti, aby všetky neutajené vedecké publikácie, ktoré sú zaradené v evidencii publikačnej činnosti minimálne v kategórii A a B (prvé písmeno) alebo ekvivalentné²⁸, boli otvorené a bezplatne prístupné verejnosti.

Zodpovední: minister školstva, vedy, výskumu a športu v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom vnútra, ministrom zdravotníctva, ministrom obrany, ministrom kultúry a predsedníčkou Úradu pre verejné obstarávanie

Termín: 31. október 2015

Pri použití internetu a moderných technológií je jednoduché spolu s publikáciou zverejniť aj údaje, ktoré boli potrebné na jej vytvorenie. Tieto je možné použiť pri ďalšom výskume, na novú reinterpretáciu, ale napr. aj na overenie správnosti štatistických analýz. „Otvorená veda“ (medzinárodne zaužívaný termín je Open Science) zrýchľuje, ale aj skvalitňuje vedecké bádanie.

²⁸ Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 456/2012 Z. z. o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti v znení neskorších predpisov.

Úloha č. 19

Navrhnuť mechanizmus dobrovoľného publikovania dát súvisiacich s vedeckými publikáciami ako otvorené údaje.

Zodpovedný: minister školstva, vedy, výskumu a športu

Termín: 31. október 2015

Úloha č. 20

Informovať slovenské vzdelávacie a výskumné inštitúcie o výhodách otvoreného prístupu pre ne samotné, ako aj pre komerčnú sféru, neziskové organizácie a širokú verejnosť.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 30. novembra 2015

Úloha č. 21

Spolupracovať s ďalšími krajinami pri tvorbe ich vlastných stratégií otvoreného prístupu k výsledkom vedy a výskumu a zdieľať poznatky získané pri implementácii na Slovensku.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 30. novembra 2015

3. Vláda otvorená pre dialóg

3.1. Verejné politiky

Jednou z hlavných úloh akčného plánu 2012 - 2013 bolo vypracovanie pilotných verejných politik participatívnym spôsobom na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Ministerstve životného prostredia SR. Následne na to prebehlo vyhodnotenie procesu ich vzniku a vypracovanie materiálu Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politik²⁹.

Proces participácie bude pokračovať aj v ďalšom období v 3 etapách. V prvej etape rezorty štátnej správy, ktoré nerealizovali pilotné projekty v akčnom pláne 2012 – 2013, vyberú verejné politiky po konzultáciách s relevantnými aktérmi a s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti. V druhej etape ich participatívnym spôsobom vytvoria a v tretej etape implementujú, resp. vytvoria podmienky na implementáciu verejnej politiky. Následne na to v záujme zlepšovania procesu participácie verejnosti na tvorbe verejných politik je žiaduce vytvoriť nástroj spätnej väzby.

Úloha č. 22

Identifikovať aspoň jednu verejnú politiku na každom rezorte, ktorá bude vytvorená participatívnym spôsobom

Zodpovední: podpredseda vlády a minister vnútra, podpredseda vlády a minister financií, minister hospodárstva, minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, minister obrany, minister spravodlivosti, minister školstva, vedy, výskumu a športu, minister kultúry, minister zdravotníctva v spolupráci so splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. január 2015

Úloha č. 23

Zrealizovať workshopy, zamerané na tému zapájania verejnosti do tvorby verejných politik, pre zamestnancov štátnej správy, ktorí budú zodpovední za identifikáciu a následné vytvorenie verejnej politiky participatívnym spôsobom

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom vnútra, podpredsedom vlády a ministrom financií, ministrom hospodárstva, ministrom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, ministrom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, ministrom obrany, ministrom spravodlivosti, ministrom školstva, vedy, výskumu a športu, ministrom kultúry, ministrom zdravotníctva

Termín: 31. marec 2015

Úloha č. 24

Participatívnym spôsobom s občianskou verejnosťou vytvoriť vybranú verejnú politiku a pripraviť podmienky na jej implementáciu

²⁹ Materiál je dostupný na stránke http://www.tretisektor.gov.sk/data/files/4750_pravidla-zapajania.pdf.

Zodpovední: podpredseda vlády a minister vnútra, podpredseda vlády a minister financií, minister hospodárstva, minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, minister obrany, minister spravodlivosti, minister školstva, vedy, výskumu a športu, minister kultúry, minister zdravotníctva v spolupráci so splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. december 2015

Úloha č. 25

Vytvoriť kritériá pre hodnotenie participatívnych procesov tvorby a implementácie verejných politík

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 30. jún 2015

Úloha č. 26

Vyhodnotiť tvorbu a implementáciu vybraných verejných politík zrealizovaných participatívnym spôsobom

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s ministrami

Termín: 28. február 2016

Súčasný stav participácie verejnosti na tvorbe verejných politík nie je uspokojivý. Jedným z dôvodov je súčasné legislatívne prostredie, ktoré neumožňuje aktívnym občanom byť pri tvorbe stratégií, legislatívy a rozhodnutí, ktoré priamo ovplyvňujú ich život. Ponechanie priestoru pre aktívnych občanov vo forme krátkeho času na pripomienkovanie dlhodobo pripravovaných materiálov sa v praxi ukazuje ako neefektívne a vyvoláva napätie medzi tvorcami materiálov a pripomienkujúcimi subjektmi. Navrhujeme preto do budúcnosti upraviť legislatívu tak, aby dávala väčší priestor a právomoci občanom zapájať sa do prípravy strategických dokumentov. Prvým krokom k dosiahnutiu tohto cieľa je zmapovať súčasné legislatívne prostredia vo vzťahu k zapájaniu verejnosti do tvorby verejných politík a navrhnúť jeho úpravy.

Úloha č. 27

Zmapovať súčasné legislatívne prostredia vo vzťahu k zapájaniu verejnosti do tvorby verejných politík a navrhnúť jeho úpravy

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s ministrami

Termín: 30. jún 2015

3.2. Elektronická hromadná žiadosť

Vláda SR má za cieľ naďalej aktívne komunikovať s občanmi SR a zaoberať sa problémami, ktoré sa ich dotýkajú. V súčasnosti prebieha vývoj aplikácie elektronických hromadných žiadostí. Následne na to prebehne verejná kampaň, ktorá bude propagovať systém hromadných žiadostí a vysvetľovať spôsob, akým je možné žiadosť založiť, zbierať na ňu podpisy, aké sú náležitosti, ktoré musí žiadosť obsahovať a taktiež proces, ktorý nastane po úspešnom ukončení hromadnej žiadosti. Po spustení systému bude potrebné vyhodnotiť jeho fungovanie a efektívnosť a urobiť revíziu kvantitatívnych kritérií, čo bude možné vykonať až po určitom časovom období fungovania aplikácie.

Úloha č. 28

Uskutočniť verejnú kampaň na propagáciu systému elektronických hromadných žiadostí

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. október 2015

4. Otvorená justícia

Transparentné a dôveryhodné súdnictvo je jednou z nevyhnutných podmienok pre dobré podnikateľské a občianske prostredie. Otvorené a všeobecne prístupné informácie o tom, kto a akým spôsobom rozhoduje o právach a povinnostiach občanov SR, sú jedným z predpokladov takejto transparentnosti. V roku 2011 boli do slovenského právneho poriadku vnesené zmeny, ktoré spustili hodnotenie práce sudcov a súdov. Popri pravidelnom ročnom výkazníctve práce sudcov a súdov bol stanovený termín uskutočnenia prvých hodnotení práce vybranej skupiny sudcov na 31. decembra 2013. V zákone však absentuje povinnosť zverejňovať ich. Z týchto dôvodov sa javí vhodné prijať také zmeny súčasného znenia legislatívy, ktoré by definovali povinnosť pravidelne informovať verejnosť o výsledkoch hodnotenia práce sudcov. Po ich zverejnení bude možné posúdiť, aká je ich výpovedná hodnota, nakoľko sú z hodnotení vylúčené prvky subjektivity, či je vhodné zapojiť externý prvok do hodnotenia a pod. Následne bude možné uvažovať o návrhu úprav hodnotiacich kritérií, vedúcich k vyššej transparentnosti a efektívite hodnotiaceho procesu.

Úloha č. 29

Pripraviť legislatívny návrh, ktorý umožní zverejňovať hodnotenie práce sudcov a predložiť ho na rokovanie vlády.

Zodpovedný: minister spravodlivosti

Termín: 31. december 2015

V súčasnej legislatíve existuje povinnosť zverejňovať **súdne rozhodnutia**³⁰, prax však ukázala, že mnohé rozhodnutia napriek zákonnej povinnosti zverejnené nie sú. Podľa odhadu Transparency International Slovensko³¹ len za rok 2012 bolo takýchto rozhodnutí minimálne 50.000. Prax tiež ukázala, že nie je sledovaná informácia, aké percentuálne množstvo súdnych rozhodnutí je zverejnených a nie je nastavený systém kontroly plnenia tejto povinnosti. Ďalšou témou sú problémy so zverejňovaním používateľsky komfortným spôsobom. Pozitívnu informáciou v tejto súvislosti je, že Ministerstvo spravodlivosti SR deklaruje záujem modernizovať celý systém zverejňovania súdnych rozhodnutí vytvorením vhodnej technickej podpory súčasnému legislatívnemu rámcu. Pre zlepšenie situácie by bolo vhodné zmapovať súčasný stav a prijať opatrenia pre napĺňanie a kontrolu legislatívneho záväzku zo strany súdov.

Úloha č. 30

Vypracovať analýzu súčasného stavu zverejňovania súdnych rozhodnutí a navrhnúť opatrenia na zlepšenie situácie

Zodpovedný: minister spravodlivosti v spolupráci so splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 30. jún 2015

³⁰ § 82a zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 482/2011 Z. z. o zverejňovaní súdnych rozhodnutí.

³¹ <http://transparency.blog.sme.sk/c/339743/Desattisice-rozhodnuti-sudy-aj-napriek-zakonu-nezverejnuju.html>.

Úloha č. 31

Na základe odporúčaní z analýzy zabezpečiť jednotný systém zverejňovania súdnych rozhodnutí a zabezpečiť dohľad nad jeho napĺňaním

Zodpovedný: minister spravodlivosti

Termín: 31. december 2015

Prokurátori majú v SR významné a nezastupiteľné postavenie, ale informácie o tom, kto konkrétne zastáva funkciu prokurátora, nie sú verejnosti známe. Zo zákona zverejňované rozhodnutia obsahujú meno a priezvisko prokurátora, ktorý konkrétne rozhodnutie vydal – to znamená, že časť z nich je verejnosti známa. Podľa viacerých rozsudkov súdov nie je meno a priezvisko zamestnanca verejnej správy a informácia, na ktorom úrade pracuje, chráneným osobným údajom. Existuje tak nejasný stav, kedy je síce možné zistiť zo zverejnených rozhodnutí mená a priezviská jednotlivých prokurátorov, no prokuratúry odmietajú zverejniť menné zoznamy prokurátorov. V záujme transparentnosti obsadzovania prokurátorských funkcií a zamedzenia nepotizmu a politizovania je vhodné zaviesť zákonnú povinnosť zverejňovať mená a priezviská ľudí zastávajúcich funkciu prokurátora.

Úloha č. 32

Pripraviť legislatívny návrh, ktorý umožní zverejňovať menný zoznam prokurátorov a predložiť ho na rokovanie vlády.

Zodpovedný: minister spravodlivosti

Termín: 31. december 2015

5. Spätná väzba a pokračovanie

Poslednými dvoma úlohami akčného plánu bude vyhodnotenie jeho plnenia. Na základe podkladov, získaných od jednotlivých zainteresovaných aktérov, úrad splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti vypracuje konečné hodnotenie. V záujme informovania predstaviteľov verejnej správy a širokej verejnosti o výsledkoch hodnotenia prebehnú tiež stretnutia, ktorých cieľom bude aj nadefinovať nové úlohy na ďalšie obdobie. O výsledkoch a príprave nového plánu bude tiež informovaná Rada vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie.

Úloha č. 33

Vypracovať konečné hodnotenie akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na roky 2014 - 2015

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s ministrami, podpredsedom vlády pre investície, vedúcim Úradu vlády SR, predsedníčkou Úradu geodézie, kartografie a katastra SR, predsedníčkou Štatistického úradu SR a predsedníčkou Úradu pre verejné obstarávanie

Termín: 31. marec 2016

Po vyhodnotení plnenia akčného plánu 2014 - 2015 je ďalším krokom na základe odporúčaní a výsledkov hodnotenia vypracovanie akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na nasledujúce obdobie.

Úloha č. 34

Vypracovať a predložiť na rokovanie vlády akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na nasledujúce obdobie

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 30. jún 2016